

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectului Legii cu privire la tineret

(înregistrat în Parlament cu numărul 281 din 22 Iunie 2016)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a vulnerabilității proiectului Legii cu privire la tineret prin prisma drepturilor omului.

Evaluarea generală

1. Autorul proiectului este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Tineretului și Sportului, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.

2. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

3. Scopul actului (potrivit proiectului și/sau notei informative). Scopul proiectului de lege îl constituie asigurarea creării oportunităților de participare și dezvoltare multilaterală a tinerilor în vederea participării active a acestora la toate aspectele vieții prin integrare și implicare deplină, prin acces la informare și servicii de calitate în educație, sănătate și domeniul social- economic.

În acest context, noul proiect de Lege al tineretului, potrivit notei de fundamentare, își propune să stabilească direcțiile prioritare de promovare și implementare a politicii de stat în domeniul tineretului în concordanță cu interesele și necesitățile actuale ale tinerilor prin crearea unui cadru și oferirea unui mecanism clar de susținere și promovare a lor.

Proiectul de Lege cu privire la tineret este elaborat în conformitate cu prevederile Capitolului 23. Cooperarea în materie de învățământ, formare, multilingvism, tineret și sport, articolul 125, măsura de implementare nr.1 din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016.

Totodată, necesitatea elaborării unui nou proiect de Lege cu privire la tineret, este prevăzută la acțiunea nr.1, anexa nr.2, din cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de tineret 2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.1006, din 10.12.2014.

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu conține o argumentare suficientă a promovării proiectului. În conformitate cu art. 20 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, nota informativă trebuie să includă:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității

proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză;

d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură;

e) actul de analiză a impactului de reglementare, în cazul în care actul legislativ reglementează activitatea de întreprinzător. Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului (această condiție nu este aplicabilă Proiectului supus expertizei).

Nota informativă descrie condițiile ce au impus elaborarea proiectului, principalele prevederi ale proiectului și elementele de novație legislativă. Totuși, în opinia noastră, argumentarea proiectului este insuficientă în partea ce ține de fundamentarea economico-financiară și nivelul compatibilității proiectului cu reglementările corespondente ale instrumentelor de bază europene în domeniu.

Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară. Nota informativă nu face nici o referință la faptul că ar fi fost efectuată o evaluare sau estimare economico-financiară a proiectului sau ar fi fost efectuate anumite calcule economico-financiare și nu estimează cheltuielile necesare pentru implementarea proiectului de lege deși implementarea acestuia va necesita cheltuieli substanțiale de la bugetul de stat (susținerea financiară a inițiativelor tinerilor prin programe de granturi, desfășurate la nivel central și local; susținerea financiară a activităților de educație nonformală și informală; susținerea financiară a structurilor care prestează servicii de tineret; dezvoltarea infrastructurii de sport atât la nivel național, cât și local; susținerea financiară a structurilor necomerciale de tineret și activităților acestora prin intermediul unor concursuri, în bază de proiecte și programe de tineret, organizate anual; acordarea sprijinului, inclusiv financiar, proiectelor și inițiativelor tinerilor la nivel local; finanțarea Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret, etc.).

În contextul lit. c) a art. 20 din legea nominalizată, informația privind compatibilitatea proiectului de lege cu cadrul legal comunitar urma a fi inserată în Tabelul de concordanță, după modelul stabilit în anexa la Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1345 din 24 noiembrie 2006 și utilizat pentru a demonstra compatibilitatea proiectului de lege național cu legislația comunitară, care însoțește în mod obligatoriu proiectul actului legislativ pe întreg parcursul circulației sale, pînă la adoptarea sa de către Parlament.

De asemenea, sunt încălcate și prevederile lit. d) alin. (2) al art. 23 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, care statuează că dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ va cuprinde nota informativă care va conține și rezultatele expertizei compatibilității cu legislația comunitară, precum și lista reglementărilor de referință ale legislației comunitare, informația în cauză lipsind cu desăvîrșire de pe pagina oficială a Parlamentului.

În concluzie, constatăm nerespectarea unor cerințe imperative ale legislației, obligatorii la elaborarea unui proiect de act legislativ, care pot fi apreciate ca un risc de vulnerabilitate, care periclitează viitorul proces de implementare a legii.

5. Sfera de reglementare a proiectului corespunde următoarelor domenii/drepturi:

Drepturi si libertăți social-economice:

Dreptul la ocrotirea sănătății (art.36 din Constituția RM)

Dreptul la muncă și la protecția muncii (art. 43 din Constituția RM)

Dreptul la asistență și protecție socială (art.47 din Constituția RM)

Protecția persoanei handicapate (art.51 din Constituția RM)

Protecția familiei și a copiilor orfani (art.49 din Constituția RM)

Drepturi si libertăți culturale:

Dreptul la învățătură (art. 35 din Constituția RM)

Libertatea creației (art. 33 din Constituția RM)

Evaluarea de fond a proiectului

6. Respectarea principiului transparenței este asigurată suficient. Termenul de cooperare cu societatea civilă a fost respectat, proiectul nefiind încă supus dezbaterilor în plenul Parlamentului, astfel încât subiecții interesați au avut posibilitatea de a se informa despre noile propuneri legislative în acest domeniu și să-și expună opinia vis-a-vis de prevederile acestuia.

7. Respectarea principiului participării este asigurată suficient. Potrivit art.7 din Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 din 13.11.2008, autoritățile publice sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional.

Potrivit notei de fundamentare, în scopul elaborării acestui proiect de lege, Ministerul Tineretului și Sportului a creat un grup de lucru cu caracter intersectorial, care a recepționat o serie de propuneri pentru perfecționarea proiectului de act normativ. Din acest grup de lucru au făcut parte reprezentanți ai Ministerului Tineretului și Sportului și ai altor autorități ale administrației publice centrale, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și instituțiilor de tineret, precum și reprezentanți ai organizațiilor internaționale interesate în sectorul de tineret

Totodată, din momentul plasării proiectului de lege pe pagina web a Parlamentului, societatea civilă are posibilitatea de a participa la examinarea acestuia și de a-și înainta propriile propuneri, recomandări și obiecții.

8. Respectarea principiului responsabilizării nu este asigurată. În acest sens, prin implementarea proiectului, în cazul adoptării acestuia, respectarea principiului responsabilizării nu va fi asigurată, deoarece acesta nu conține prevederi exprese sau tacite, care să permită monitorizarea instituțiilor publice respective, a politicilor elaborate de acestea și nici nu instituie un mecanism pentru luarea în considerație a rezultatelor monitorizării. În același timp, proiectul nu conține prevederi, care să oblige autoritățile să facă publice rezultatele controalelor acestora.

9. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ normelor constituționale. Proiectul/actul normativ este conform Constituției. Articolul 50 din Legea fundamentală a statului garantează dreptul la ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor. Astfel, autoritățile publice asigură condiții pentru participarea liberă a tinerilor la viața socială, economică, culturală și sportivă a țării.

10. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ legislației corelative. Proiectul/actul normativ este conform parțial legislației corelative. În linii generale, prevederile proiectului sunt compatibile legislației naționale corelative. Totuși, anumite prevederi ale proiectului de lege sunt concurente cu unele prevederi ale legislației. Obiecții în acest sens se conțin în Analiza detaliată a potențialelor elemente de vulnerabilitate ale proiectului legii (pct. 16 al prezentului raport).

11. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ standartelor internaționale. Proiectul/actul normativ este conform standardelor internaționale. Potrivit notei de fundamentare, proiectul de Lege cu privire la tineret este în concordanță cu practica europeană existentă în domeniul politicilor de tineret. Astfel, s-a analizat experiența pozitivă a cadrului legislativ existent în domeniul de tineret, nu numai a țărilor membre UE (ex: România, Lituania, Estonia, etc.), dar și a celor din spațiul CSI (Belarus, Federația Rusă). Monitorizarea politicilor de tineret din Republica Moldova, efectuată pe parcursul anului 2008 de către Consiliul Europei, a permis formularea unor recomandări în cadrul Raportului "Politica de tineret în Republica Moldova", pe care grupul de lucru responsabil de coordonarea procesului de elaborare a Legii cu privire la tineret le-a luat în considerare.

Luând în considerare faptul că, potrivit prevederilor lit. d) alin. (2) al art. 23 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001, autorul proiectului de lege avea obligația de a prezenta la

dosarul de însoțire a variantei finale a proiectului de act legislativ și rezultatele expertizei compatibilității acestuia cu legislația comunitară, nota informativă ce însoțește acest proiect de lege nu schițează nici un argument pentru a demonstra compatibilitatea proiectului de lege național cu legislația comunitară.

12. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței Curții Constituționale. Nu există jurisprudență a Curții Constituționale în domeniul de reglementare a proiectului de act normativ expertizat. Analiza jurisprudenței Curții Constituționale nu a demonstrat existența unor hotărâri consacrate expres domeniului abordat de proiect.

13. Nivelul de corespundere a proiectului/actului normativ jurisprudenței CtEDO. Proiectul/actul normativ este conform jurisprudenței CtEDO. În procesul examinării proiectului Legii supus expertizării nu au fost identificate careva cauze, care ar fi făcut obiectul sesizării la CtEDO, în partea ce ține de politica statului în domeniul de tineret.

14. Impactul proiectului/actului normativ prin prisma drepturilor omului. Proiectul/actul normativ respectă drepturile/libertățile. După cum reiese și din scopul proiectului de lege, realizarea prevederilor cuprinse în acesta vor avea un impact pozitiv asupra tinerilor întrucât crează oportunități de participare și dezvoltare multilaterală a tinerilor în vederea participării active a acestora la toate aspectele vieții prin integrare și implicare deplină, prin acces la informare și servicii de calitate în educație, sănătate și domeniul social- economic.

15. Impactul gender al proiectului. Proiectul/actul normativ este gender neutru. Nu au fost depistate norme care ar discrimina sau limita drepturile, libertățile și șansele femeilor în raport cu bărbații.

16. Analiza detaliată a textului proiectului.

Nr.	Articol	Text	Obiecții	Factorii de vulnerabilitate
1	Art. 1	<p>Articolul 1. Obiectul și scopul prezentei legi</p> <p>(1) Prezenta lege reglementează principiile și obiectivele politicii de tineret, domeniile de intervenție ale statului în domeniul de tineret precum și cerințele față de actorii politicii de tineret.</p> <p>...</p>	<p>În opinia noastră, obiectul de reglementare a proiectului Legii cu privire la tineret este formulat de o manieră ambiguă, care admite interpretări abuzive prin formularea conținută în reglementarea care are sens neclar și echivoc.</p> <p>Mai mult, nu este clar care sunt cerințele față de actorii politicii de</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p> <p>Reformularea/concretizarea normei ambiguei.</p>

			<p>tineret.</p> <p>Totodată, nu este clar care sunt actorii politici de tineret. Dacă autorul se referă la art. 4 din proiectul de lege, atunci structurile de paritate de tineret, centrele de tineret, etc. nu pot fi catalogați în calitate de actori.</p>		
2	Art. 2	<p>Articolul 2.</p> <p>Noțiuni principale</p> <p>În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:</p> <p>...</p> <p><i>comisie pentru politici de tineret</i> - organ consultativ în domeniul politicilor de tineret, creat la nivel central și local între autoritățile publice și sectorul neguvernamental;</p>	<p>Potrivit rigorilor de tehnică legislativă, actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie.</p> <p>În acest sens sunt și prevederile lit. i) a art. 19 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27.12.2001, potrivit căroră, la redactarea proiectului de act legislativ se respectă cu strictețe regulile</p>	Vulnerabilitate	Revizuirea normei propuse.

			de ortografie și punctuație. În acest context, propunerea legislativă urmează a fi revizuită din punct de vedere ortografic.		
3	Art. 2	<p>Articolul 2. Noțiuni principale</p> <p>În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:</p> <p>...</p> <p><i>consiliul local al tinerilor</i> - structură reprezentativă și de împuternicire a tinerilor căreia i se poate atribui statutul de organizație necomercială și al cărei misiune este asigurarea participării tinerilor la dezvoltarea comunitară, în special, în procesul decizional;</p>	<p>Autorul utilizează în proiect norme discreționare, în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă, lăsând la discreția funcționarilor pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării normei legale.</p> <p>Totodată, potrivit exigențelor de tehnică legislativă, utilizarea unor explicații prin norme interpretative este permisă numai în măsura în care ele sunt strict necesare pentru înțelegerea textului.</p>	Vulnerabilitate	Reformularea propunerii legislative în condițiile obiecțiilor formulate.

4	Art. 2	<p>Articolul 2. Noțiuni principale</p> <p>În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:</p> <p>...</p> <p><i>educație informală a tinerilor</i> - procesul real de învățare de-a lungul vieții, în cadrul căruia fiecare tînr își formează atitudini, își interiorizează sau clarifică anumite valori, dobîndește deprinderi și cunoștințe din experiența cotidiană, valorificînd influențele și resursele educative din mediul în care trăiește - de la familie și vecini, de la locul de muncă sau de joacă, de la piață/ magazin, de la bibliotecă sau din mass-media;</p> <p><i>educație nonformală a tinerilor</i> - abordare a educației prin activități în comunitate sau programe, organizate în afara sistemului educațional formal, menită să răspundă</p>	<p>Noțiunile propuse în proiect nu corelează cu cele prevăzute la art. 3 din Codul Educației, potrivit căruia educația informală este ansamblul influențelor instructive și pedagogice exercitate spontan și continuu asupra individului în familie, în localitate, în cartier, în stradă, în (micro)grupuri sociale, în mediul social (cultural, profesional, economic, religios etc.), în comunitate (națională, zonală, teritorială, locală) și prin mass-media (presa scrisă, radio, televiziune etc.); iar educația nonformală – ansamblul acțiunilor instructive proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extra-școlar, constituit ca o punte între cunoștințele asimilate la lecții și cunoștințele acumulate în contextul educației informale.</p>	<p>Vulnerabilitate</p> <p>Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen / aceluiași termen pentru fenomene diferite</p>	<p>Reformularea noțiunilor din proiect potrivit obiectivelor.</p>
---	--------	--	---	---	---

		<p>nevoilor educaționale ale tinerilor afirmată prin dobândirea și/sau dezvoltarea aptitudinilor și abilităților necesare pentru a se adapta la un mediu în continuă schimbare avînd obiective clare de învățare;</p>	<p>În acest context, utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei, și anume, tratarea ca fenomene diferite a aceluiași fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării. În rezultat, pot apărea abuzuri din partea exponenților sectoarelor și public, și privat.</p> <p>Mai mult, potrivit art. 18 alin. (3) din Legea privind actele legislative nr. 780/27.12.2001, în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele.</p>		
5	Art. 2	În sensul prezentei legi, se definesc	Considerăm că noțiunile de " <i>lucrător</i> de	Vulnerabilitate Formulare ambiguă care admite interpretări	Revizuirea noțiunilor propuse.

		<p>următoarele noțiuni principale:</p> <p>...</p> <p><i>lucrător de tineret</i> - persoană care prestează servicii pentru tineri și desfășoară activități de și pentru tineret;</p> <p><i>lucru pentru tineret</i> - orice formă de acțiune complementară educației formale, oferită de un profesionist sau voluntar, organizată în scopul îmbunătățirii dezvoltării personale și sociale a tinerilor, conform necesităților și aspirațiilor acestora;</p> <p>...</p>	<p><i>tineret</i>” și <i>lucru pentru tineret</i>” din proiectul Legii cu privire la tineret este formulat de o manieră ambiguă, care la implementare ar putea admite interpretări abuzive prin formularea conținută în reglementarea care are sens neclar și echivoc.</p>	abuzive	
6	Art. 2	<p>În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:</p> <p>...</p> <p><i>patrimoniu pentru politicile de tineret</i> — bunuri imobile (edificii, spații, construcții și terenuri aferente), destinate pentru</p>	<p>Potrivit rigorilor de tehnică legislativă, actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor</p>	<p>Vulnerabilitate Formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite; Normă lacunară și deficientă</p>	<p>Revizuirea noțiunii potrivit obiecției exprimate.</p>

		<p>activitățile de tineret, care aparțin la data intrării în vigoare a prezentei legi domeniului public <u>sau privat</u> al statului ori al unităților administrativ-teritoriale;</p> <p>...</p>	<p>gramaticale și de ortografie.</p> <p>Astfel, bunurile aflate în proprietatea statului țin de domeniul public și nu a celui privat. Mai mult, bunurile unităților administrativ-teritoriale, de asemenea, țin de domeniul public și sunt bunuri ale statului.</p>		
7	Art. 2	<p>În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni principale:</p> <p>...</p> <p><i>strategia de tineret</i> - documentul autorităților publice cu privire la programul de abordare a politicilor de tineret, care include problemele și necesitățile tinerilor definite în timp, orientarea strategică, obiectivele strategice și măsurile de implementare ale acestora;</p> <p>...</p>	<p>Noțiunea de " <i>strategia de tineret</i>" urmează a fi exclusă, întrucât aceasta conceptual nu se regăsește în acest proiect de lege.</p>	Vulnerabilitate Prevederi inutile, generatoare de inflație legislativă	Excluderea noțiunii din proiect.
8	Art. 3			Vulnerabilitate Prevederi	Revizuirea principiilor din

		<p>Articolul 3. Principiile de politici de tineret</p> <p>Realizarea de politici de tineret se întemeiază pe principiile:</p> <p>...</p> <p><i>e) parității</i> - asigurarea reprezentării și participării tinerilor în raport egal cu autoritățile publice în procesul de luare a deciziilor care vizează tinerii;</p> <p><i>f) subsidiarității</i> - deciziile care vizează tinerii sînt luate la cel mai apropiat nivel decizional, precum și verificarea și continuă a necesităților tinerilor la nivel național și local;</p> <p><i>g) transversalității</i> — asigură politici de tineret o abordare distinctă în diferite domenii de activitate (educație, sănătate, angajare în cîmpul muncii, protecție socială, antreprenariat, cultură etc.) contribuind la crearea diferitor structuri de coordonare și cooperare în subiectele</p>	<p>Potrivit rigorilor de tehnică legislativă, pentru asigurarea unei succesiuni logice a soluțiilor legislative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ redactarea textului proiectului trebuie efectuată într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie.</p> <p>Totodată, textul articolelor trebuie să aibă caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări. În redactarea actului normativ, de regulă, verbele se utilizează la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective. Utilizarea unor explicații prin norme interpretative este permisă numai în</p>	<p>necorespunzătoare normelor din legislația corelativă; Prevederi necorespunzătoare standardelor de tehnică legislativă</p>	<p>textul normativ în condițiile obiectiilor formulate.</p>
--	--	---	--	--	---

		legate de tineret, precum și în elaborarea unor politici de tineret integrate (planuri, strategii, programe, proiecte).	măsura în care ele sunt strict necesare pentru înțelegerea textului. Nu este permisă prezentarea unor explicații prin folosirea parantezelor. În acest context, principiile redactate în proiectul de lege necesită a fi raliat la prevederile art. 19 din Legea privind actele legislative nr. 780-XV din 27.12.2001.		
9	Art. 4	Articolul 4. Sfera de aplicare a legii Sub incidența prezentei legi cad: a) cetățenii Republicii Moldova cu vârsta cuprinsă între 14-35 de ani; b) cetățenii străini și apatrizii în vârstă de 14-35 de ani, domiciliați în Republica Moldova; ...	Lit. a și b) ale art. 4 din proiect urmează a fi revizuite prin comasarea acestora. Redactarea este subordonată dezideratului înțelegerii cu ușurință a textului de către destinatarii acestuia.	Vulnerabilitate Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă	Revizuirea propunerii legislative potrivit obiecției.
10	Art. 4	Articolul 4. Sfera de aplicare a legii Sub incidența	Nu este clar ce a avut în vedere autorul prin "structurile de paritate de	Vulnerabilitate Utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen/acelui	Corelarea termenilor utilizați în proiect.

		<p>prezentei legi cad: ...</p> <p>e) structurile de paritate de tineret; ...</p>	<p>tineret”, urmînd a fi redată noțiunea acestor la art. 2.</p> <p>Dacă se are în vedere ”structură de participare a tinerilor”, noțiune redactată la art. 2 din proiect, atunci aceste noțiuni urmează a fi corelate pentru a utiliza aceiași termeni.</p> <p>În acest context, utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei, și anume, tratarea ca fenomene diferite a aceluiși fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării. În rezultat, pot apărea abuzuri din partea exponenților sectoarelor și public, și privat.</p>	<p>ası termen pentru fenomene diferite</p>	
11	Art. 5	Articolul 5. Oportunități economice	Propunerea legislativă de stimulare a	Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația	Excluderea normei contradictorii din proiect.

		<p>...</p> <p>(3) Statul adoptă măsuri specifice pentru asigurarea tinerilor cu locuințe, după cum urmează:</p> <p>a) sprijină construcția de locuințe, pentru tineri și familiile tinere;</p> <p>b) dezvoltă politici privind procurarea locuințelor de către familiile tinere.</p>	<p>tinerilor prin asigurarea cu locuințe nu se pliază cu prevederile Cap. II ""Locuințe sociale" ale Legii cu privire la locuințe nr. 75 din 30 aprilie 2015.</p>	corelativă;	
12	Art. 5	<p>Articolul 5. Oportunități economice</p> <p>...</p> <p>(4) Statul oferă facilități în domeniul educațional-cultural și stimulează activitățile de cercetare prin:</p> <p>...</p> <p>b) oferirea gratuității privind taxele de admitere și de școlarizare pentru tinerii proveniți din centrele de plasament și din familii cu posibilități financiare reduse;</p> <p>...</p>	<p>Autorul nu concretizează care ar fi familiile pasibile categoriei de "familie cu posibilități financiare reduse" și care ar trebui să fie veniturile acestora per membru de familie.</p>	Vulnerabilitate Normă lacunară și deficiență	Concertizarea normei propuse.
13	Art. 6			Vulnerabilitate	Revizuirea lit. b)

		<p>Articolul 6. Participare și dezvoltare multilaterală</p> <p>...</p> <p>(3) Statul stimulează potențialul creator al tinerilor prin:</p> <p>...</p> <p>b) susținerea, <i>conform legislației în vigoare</i>, a persoanelor fizice și juridice care promovează tinerele talente;</p> <p>c) asigurarea accesului tinerilor în sălile de concert și de expoziție, în atelierele, studiourile și laboratoarele de creație și inovație, <i>în conformitate cu legislația în vigoare</i>;</p> <p>...</p>	<p>Autorul utilizează în proiect norme de trimitere care fac referire la prevederile altui act/acte fără trimitere la vreun act/acte concret/e și care la evaluare, vor fi dificil de stabilit sau nu vor putea fi stabilite în genere,</p> <p>Mai mult, nu este clar în ce mod statul poate asigura accesul tinerilor în sălile de concert și de expoziție, în atelierele, studiourile și laboratoarele de creație și inovație și care ar fi legislația care reglementează acest fapt.</p>	<p>Norme de trimitere; Normă lacunară și deficientă; Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>și excluderea lit. c) din art. 6 din proiect.</p>
14	Art. 9	<p>Articolul 9. Ministerul Tineretului și Sportului</p> <p>(1) Ministerul Tineretului și Sportului este organul central de specialitate ai administrației publice, care elaborează și promovează politica statului în domeniul tineretului,</p>	<p>Propunerile legislative din proiect nu corelează atât între ele cât și cu legislația corelativă. Astfel, potrivit pct. 2 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Ministerului Tineretului și Sportului, acesta</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă;</p>	<p>Substituirea cuvântului "monitorizează" cu "promovează".</p>

		<p>determină orientările strategice de dezvoltare și modernizare continuă a sistemului instituțional din domeniu, precum și creează condiții de participare și dezvoltare a tinerilor.</p> <p>(2) Ministerul Tineretului și Sportului exercită următoarele atribuții de bază:</p> <p>a) elaborează și monitorizează politicile de tineret;</p>	<p>elaborează și promovează politica statului în domeniul tineretului și sportului. ☐ subpct. 1) al pct. 6 din același act normativ prevede că una din funcțiile de baza a Ministerului o constituie elaborarea, promovarea și asigurarea realizării politicilor statului în domeniul tineretului, culturii fizice și sportului.</p>			
15	Art. 9	<p>Articolul 9. Ministerul Tineretului și Sportului</p> <p>...</p> <p>(1) Ministerul Tineretului și Sportului exercită următoarele atribuții de bază:</p> <p>...</p> <p>f) consultă organizațiile de tineret, instituțiile de lucru cu tinerii, dar și alte structurizate, în vederea elaborării, implementării și evaluării politicilor de</p>	<p>Autorul utilizează norme de trimitere care fac referire la prevederile altui act/acte fără trimitere la vreun act/acte concret/e și care la evaluare, vor fi dificil de stabilit sau nu vor putea fi stabilite în genere.</p> <p>În acest context, propunerile legislative enumerate urmează a fi concretizate/reformulate pentru a nu admite interpretări abuzive în procesul implementării legii în</p>	Vulnerabilitate	Norme de trimitere	Concretizarea/reformularea normelor de trimitere.

		<p>tineret;</p> <p>...</p> <p>m) sprijină structurile necomerciale de tineret în încheierea acordurilor de colaborare în domeniul tineretului și alte acțiuni care nu contravin legislației Republicii Moldova.</p>	<p>eventualitatea adoptării ei.</p>		
16	Art. 12	<p>Articolul 12. Administrația publică locală și competențele acesteia</p> <p>(1) Autoritățile administrației publice locale promovează în teritoriul politicile de tineret și coordonează implementarea acestora.</p> <p>(2) Autoritățile administrației publice locale au următoarele competențe:</p> <p>a) susțin activitatea organizațiilor și instituțiilor de lucru cu tinerii, care activează în bază de Regulament, aprobat de autoritățile publice locale, coordonat cu Ministerul Tineretului și Sportului;</p>	<p>Prevederile art. 12 din proiect nu corelează cu prevederile art. 43 alin. (1) lit. s) din Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006, potrivit căror consiliul raional realizează în teritoriul administrat competența de a decide organizarea și desfășurarea activități științifice, instructiv-educative, cultural-educative, sportive și de tineret, de interes raional.</p>	<p>Vulnerabilitate Prevederi necorespunzătoare normelor din legislația corelativă;</p>	<p>Corelarea normelor concurente.</p>

b) elaborează și implementează politici de tineret la nivel local;

c) organizează programe de granturi destinate organizațiilor de tineret, pentru a susține prin concurs proiectele și inițiativele tinerilor din comunitate;

d) creează și susține financiar centrele de tineret în comunitatea administrată, în limitele bugetului disponibil;

e) stimulează participarea tinerilor în procesul decizional la nivel local;

f) colaborează în implementarea politicilor cu organizațiile de tineret, centrele de tineret, filialele organizațiilor naționale și internaționale, consiliile locale ale tinerilor și structurile neformale de participare a tinerilor;

g) asigură cu sedii, spații, oficii, locuri de agrement asociațiile obștești de tineret, consiliile locale ale tinerilor, centrele de

tineret, potrivit legislației în vigoare;

h) contribuie la procesul de organizare a analizelor, cercetărilor și la evidențierea datelor statistice în domeniul tineretului la nivel local;

i) asigură informarea tinerilor despre activitățile pe care le realizează și afectează tinerii;

j) evaluează anual situația tinerilor din raza teritoriului administrat în baza strategiei locale de tineret, programelor și serviciilor pentru tineri și propune acțiuni pentru redresarea situației.

(3) Administrația publică locală dezvoltă instrumente pentru participarea tinerilor care:

a) formează abilități pentru participare a tinerilor;

b) informează tinerii;

c) încurajează tinerii să participe la activități de voluntariat;

d) acordă sprijin, inclusiv

financiar, proiectelor și inițiativelor tinerilor la nivel local;

e) creează structuri consultative în domeniul politicilor de tineret pe principii de paritate.

(4) Autoritățile publice locale de nivelul al doilea creează organe locale de specialitate în domeniul tineretului în forma organizatorică de subdiviziuni interioare, subordonate consiliilor raionale/municipale. În UTA Găgăuzia aceste organe sînt create de Comitetul executiv și se subordonează acestuia.

Titulatura, structura și regulamentele de funcționare ale organelor locale de specialitate în domeniul tineretului se stabilesc de consiliile raionale/municipale, iar în UTA Găgăuzia - de Comitetul executiv, în baza structurii-tip și a regulamentului-tip aprobate de Ministerul Tineretului și Sportului.

17	Art. 17, 18	<p>Articolul. 17 Activitățile pentru tineret și serviciile pentru tineri</p> <p>(1) Activitățile pentru tineret (lucrul pentru tineret) reprezintă totalitatea acțiunilor care susțin dezvoltarea multilaterală a tinerilor, organizate cu participarea lor, care le permite să fie activi în afara familiei, educației formale, precum și contribuie la o mai bună integrare socială a acestora.</p> <p>Activitatea pentru tineret (lucrul pentru tineret) cuprinde totalitatea acțiunilor cu caracter social, cultural, educațional sau politic realizate cu și pentru tineri, fiind coordonată de către lucrători de tineret, specialiști în lucrul de tineret, voluntari sau lideri de tineret și se bazează pe procesele de învățare nonformală și pe participarea voluntară a tinerilor.</p> <p>...</p>	<p>În opinia noastră, nu este necesar de a defini noțiunile de "lucru pentru tineret" la art. 17 și cea de "lucrător de tineret" la art. 18 având în vedere că acestea sunt deja definite la art. 2 din proiect. Mai mult, acestea urmează a fi corelate întrucât nu corespund întru totul.</p>	<p>Vulnerabilitate Formulare ambiguă ce duce la interpretări diferite; Norme confuze; Normă lacunară și deficientă; Nerespectarea exigențelor de tehnică legislativă și limbaj normativ.</p>	Corelarea normelor concurente.

		<p>Articolul 18. Lucrătorul de tineret și specialistul în lucrul de tineret</p> <p>(1) Lucrătorul de tineret este persoana care realizează diferite tipuri de activități cu tinerii din comunitate sau grupuri de tineri tiură a urma în mod obligatoriu o activitate planificată și sistematică.</p> <p>...</p>			
18	Art. 19	<p>Articolul 19. Organizarea activităților de educație nonformală a tinerilor</p> <p>...</p> <p>(3) Recunoașterea competențelor dobândite în procesul de educație nonformală este certificată conform legislației în vigoare.</p>	<p>Potrivit art. 3 din Codul educației nr. 152 din 14 iulie 2014 certificarea constituie un proces de validare formală, în urma unei proceduri standard de evaluare, a competențelor obținute în contextul educației formale, nonformale și informale.</p> <p>De asemenea, norma propusă nu corelează cu norma art. 143 din Codul educației, care prevede că certificarea cunoștințelor și competențelor dobândite în contexte de educație</p>	Vulnerabilitate	Excluderea/reformularea normei concurente.

			nonformală și informată poate fi făcută de structurabilitate în acest sens, în baza unui regulament aprobat de Ministerul Educației.		
--	--	--	--	--	--

Concluzii

Proiectul Legii cu privire la tineret a fost elaborat în vederea asigurării creării oportunităților de participare și dezvoltare multilaterală a tinerilor, a participării active a acestora la toate aspectele vieții prin integrare și implicare deplină, prin acces la informare și servicii de calitate în educație, sănătate și domeniul social- economic. Acesta își propune să stabilească direcțiile prioritare de promovare și implementare a politicii de stat în domeniul tineretului în concordanță cu interesele și necesitățile actuale ale tinerilor prin crearea unui cadru și oferirea unui mecanism clar de susținere și promovare a lor.

Nota informativă este elaborată ținându-se cont parțial de prevederile art. 20 din Legea nr. 780-XIV din 27.12.2001 privind actele legislative. Astfel, aceasta nu conține evaluarea economico-financiară, Tabelul de concordanță privind compatibilitatea proiectului de act legislativ cu legislația comunitară și Declarația de compatibilitate, precum și lista reglementărilor de referință ale legislației comunitare, informația în cauză lipsind cu desăvârșire de pe pagina oficială a Parlamentului.

Prin implementarea proiectului de Lege supus expertizei, în cazul adoptării acestuia, respectarea principiului responsabilizării nu va fi asigurată, iar respectarea principiului transparenței și a principiului participării va fi asigurată suficient.

Prevederile proiectului sunt compatibile standardelor internaționale, normelor constituționale, jurisprudenței CtEDO, respectând drepturile/libertățile omului și fiind gender neutru.

Anumite prevederi ale proiectului de lege sunt concurente cu unele prevederi ale cadrului legal existent (Codul educației, Legea privind administrația publică locală, Legea cu privire la locuințe, Legea privind actele legislative).

Urmare a analizei detaliate a textului proiectului, reținem necesitatea redactării textului proiectului de lege cu respectarea principiilor generale de tehnică juridico-legislativă.